Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 78. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 26-го КВІТНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 26, 1984 No. 78. VOL. XCI.

ЗАВЕРШЕНО ПІДГОТОВУ ІМПРЕЗИ У 40-РІЧЧЯ УГВР

Ню Йорк (ПС). — Готування до центральної ювілейної імпрези, що має відбутися тут в залі Купер Юніон в суботу, 5-го травня ц.р., у 40-річчя створення в Україні під час Другої світової війни Української Головної Визвольної Ради (УГВР) уже завершено і квитки вступу вже можна набути у передпродажу в крамницях „Арка" і „Сурма", — інформують з Президії Громадського Комітету для відзначення 40-річчя УГВР.

Концерт почнеться в год. 5-ій по полудні співом американського й українського національних гимнів у виконанні мішаного хору „Думка" під дириґентурою Семена Комірного. Свято відкриє голова Президії Громадського Комітету проф. д-р Тарас Гунчак, святочну доповідь виголосить співтворець УГВР о. д-р Іван Гриньох. У програмі концерту, крім хору „Думка", виступлять передові мистецькі сили: мецо-сопрано Рената Бабак, басбаритон Андрій Добрянський, тенор Джон Деддя Корте, піяніст Тома Гриньків, віольончеліст Нестор Цибрівський та флейтоніст І. Шокер. У програму їхніх виступів входять твори Володимира Божика, Володимира Івасюка, Анатоля Кос-Анатольського, Марка Кропивницького, Миколи Лисенка, Платона Майбороди, Григорія Китастого та Ігоря Соневицького.

Президію Громадського Комітету для відзначення 40-річчя УГВР, до складу якого ввійшли 68 діячів української науки, культури, громадського життя та майже всіх професій із ЗСА, Канади, Англії, Франції, Німеччини і Австралії, очолює згаданий вже проф. д-р Т. Гунчак, а в її склад входять заступники голови проф. д-р Василь Гришко і д-р Степан Ворох, секретар проф. д-р Василь Калинович та, як члени, інж. Роман Рогожа, Антін Драган і Уляна Старосольська - Любович. Діловий Комітет очолює мгр Роман Ільницький, а в його склад входять ред. Микола Галів, інж. Роман Гаєцький, проф. д-р Мирослав Лабунька і Євген Стахів.

Комітет звертається з гарячим закликом до української громади взяти масову участь у цій ювілейній імпрезі, програма якої буде записана на магнітофонну плівку та передана в Україну.

УРЯД УНР ВИЗНАЄ ПАТРІЯРХАТ ПУКЦЕРКВИ

Рим (ОУПС-УІБ). — Після відвідин Стамбулу й Атен д-р Ярослав Рудницький перебував із початком квітня 1984 року в Римі. Крім нарад із членом екзильного уряду УНРеспубліки д-ром В. Федорончуком, у часі яких порушено актуальні питання української зовнішньої та внутрішньої політики, він записав на стрічку великодню передачу в українському відділі Ватиканського радіо й мав розмови з керівниками його о. К. Корчогіним і о. О. Головацьким, ЧСВВ.

З нагоди закінчення Святого року в Римі д-р Рудницький взяв участь у папській авдієнції на площі св. Петра, а в товаристві д-ра М. Богатюка відвідав Східню Конгреґацію — Владику М. Марусина та мав зустріч із Владикою-коадьютором М. Любачівським.

На окрему увагу заслуговують його відвідини Орієнтального інституту та УКУ, де його вітали о. настоятель П. Стецюк та декан о. д-р І. Хома.

Кульмінаційною точкою його відвідин була офіційна авдієнція в Блаженнішого Патріярха Йосифа, 4-го квітня, в часі якої він склав в імені Президента й Уряду заяву УНРеспубліки у справі українських патріярхатів. Уважаючи їх за найвище адміністративне завершення східних церковних структур і беручи до уваги, що українсько-католицький патріярхат успішно існує як де факто установа вже десять років, а тим самим виринає справа започаткування процесу його визнання де юре, д-р Рудницький як голова Уряду УНР в екзилі заявив повне державне правне визнання українського католицького патріярхату тепер під кермою Патріярха Йосифа. При цьому він висловив надію, що до 1988 року — 1000-ліття першого державно-правного (світського) акту в церковно-релігійних справах — урядової леґалізації християнства в княжій Русі-Україні Володимиром Великим у 988 році, теж і Українська Православна Церква оформить свою структуру в виді патріярхату.

Уряд УНРеспубліки готує в цій справі „Універсал 22-го січня 1988 року" для проголошення в ювілейному році, обмежуючись виключно до світського, а не церковно-канонічного аспекту справи.

Відкрили вірус, що викликує недугу „АІДС"

Вашінгтон. — В понеділок, 23-го квітня ц.р., на окремій пресовій конференції секретар справ здоров'я і обслуги людей Марґарет Геклер подала до відома, що в Крайовому інституті дослідів рака лікарі знайшли новий вірус, який після усіх правдоподібностей викликує синдром браку органічної відпорности або в скороченні „АІДС", недавно розгорілу небезпечну недугу, яка закінчується звичайно смертельним захворюванням на рака. Новий вірус назвали ГТЛВ-3, а його безпосереднім винахідником є д-р Роберт Ґалло. Винахідники запевнюють, що вони вже розвинули спосіб продукувати цей вірус масово на те, щоб вкінці знайти лік на цю таємничу недугу, на яку в ЗСА захворіло вже понад 4,000 людей.

Майже рівночасно, бо минулого тижня, в Інституті ім. Пастера у Парижі французький лікар д-р Люк Монтаніер відкрив новий вірус, якому дали назву ЛАВ, і як ствердив Центер контролі недуг в Атланті, цей вірус правдоподібно спричиняє недугу „АІДС". М. Геклер поінформувала пресу, що обидва майже рівночасно відкриті віруси є „майже певно" такі самі і вони прискорюють можливість знайти відповідні охоронні ліки на недугу „АІДС". Відкриття того нового віруса уможливить завчасу стверджувати присутність синдрому браку органічної відпорности в крові і тим самим не заражувати ним тих, які потребують постійно трансфузій крови, як наприклад, при недузі гемофілії (спадкове захворіння, що викликує тривалі і значні кровотечі).

Як інформують, зідентифікування віруса може вже до шістьох місяців бути в загальному вжитку при пробах крови. Остерігають, однак, що знайдення віруса, який викликує недугу „АІДС", не може в скорому часі допомогти тим, що вже заражені цією страшною недугою і не можна сподіватися скоріше як за два роки серуму, щоб запобігти недузі. Потрібно ще довгих місяців праці науковців, щоб впевнитись, що два знайдені віруси у Франції і в ЗСА є ті самі і чи справді можна бути на сто відсотків певним, що ці віруси і викликають синдром браку органічної відпорности.

Але цей перший промінь надії у поборюванні нової і так небезпечної недуги викликав загальну радість та надію на остаточне її опанування.

Як відомо з статистичних даних, найбільше число захворінь є досі в Ню Йорку, бо аж 43 відсотки, а можливість заразитись цією недугою через трансфузію крови викликує хронічний брак у банку крови міста Ню Йорку.

В АФГАНІСТАНІ ЗНОВУ ВЕДЕТЬСЯ ВЕЛИКА СОВЄТСЬКА ОФЕНЗИВА

Вашінгтон. — Із західніх джерел розвідки стало відомо, що протягом кінця тижня Великодня в окупованому совєтами протягом останніх п'яти років Афганістані значно пожвавився наступ совєтів на повстанські сили, які ведуть завзяту боротьбу проти совєтського окупанта.

Головне вістря удару совєтських військ скероване на повстанців, які оперують у долинах і гірських просмиках, якими йде головний шлях совєтського військового постачання з Москви до столиці Афганістану Кабулю. Цей наступ совєтів, що розпочався в першому тижні квітня, в останні дні посилився. Совєтські сили збільшено на моторизовану стрілецьку дивізію, приблизно силою 12,000 вояків, і бомбардувальними літаками, серед яких переважають літаки типу ТЮ-16, які нещодавно перекинуто Москвою на прикордонні совєтські летунські бази. В боях велику ролю грають бойові літаки, з яких обстрілюють гнізда повстанців по горах, ущелинах і долинах навколо столиці.

З повстанських джерел натомість надійшла на Захід вістка, що повстанці, які рішені битися до останнього віддиху, успішно перервали лінію постачання від совєтського міста Термез до Кабулю, захопивши і зруйнувавши Матток — міст, що пролягає через ріку Ґгорбанд. Але хоч як велика ця перемога для повстанців, то вона не довготривала, бо совєти, кажуть знавці, мають можливість майже негайно поновити постачання в разі потреби повітряним шляхом. Наявність тепер на кордоні трьох ескадронів совєтських бомбовиків середнього засягу, відомих на Заході під назвою „Беджерс", разом з великими з'єднаннями літаків для атаки наземних інсталяцій та великі запаси так званих „запчастин" не вміщують нічого мусулманських афганських повстанців.

Вже у середу, вранці, 25-го квітня, з офіційних просовєтських радіових передач з Афганістану стало відомо, що велика совєтська офензива в окупованому Москвою Афганістані, разом з просовєтськими афганцями, дала вже перші „овочі" для окупантів і для вірних окупантам сил: вони захопили долину відразу на північ від Кабулю, де містилася найсильніша повстанська база всі ці понад чотири роки (починаючи з осени 1979 року), під проводом Ахмада шаха Масоода, з якої афганські повстанці успішно робили випади проти совєтських окупаційних військ. Остання „квітнева" офензива совєтів є шостою в черзі таких наступів на незалежних афганців, метою якої є вибити повстанців з долини Панджшір, що становить близько 70-ти миль довжини і пролягає в північносхідньому напрямку приблизно на віддалі 50 миль на північ від столиці Афганістану Кабулю, який як відомо, є в руках совєтських окупантів і ними підтримуваного маріонеткового уряду Афганістану.

Ці нові наступи великих совєтських воєнних з'єднань, згідно з інформаціями американської і англійської розвідок, тим відрізняються від попередніх, що цей раз їх супроводить інтенсивне бомбування з високих полетів тяжкими і середніми бомбардувальниками-літаками, які скидають суцільні „килими" бомб, не вибираючи об'єктів бомбардування. Тобто треба побоюватися величезного нерозбірливого знищення в людях і майні, а тоді, як наслідок цього розпочнеться нова хвиля втікачів з Афганістану до сусідньої країни Пакістану, де вже є великі скупчення біженців-афганців.

Громада Балтимору подарувала НТШ 7,000 дол.

Балтимор, Мд. (С.М.). — У неділю, 8-го квітня ц.р., з ініціятиви Об'єднання українців Америки „Самопоміч" відбулася тут зустріч голови Наукового Товариства ім. Шевченка д-ра Ярослава Падоха з місцевою громадою, щоб відзначити Ювілей 110-річчя НТШ.

Зібрання, яке відбулось в домі „Самопомочі", відкрив голова Об'єднання д-р Андрій Лемішка, який привітав д-ра Я. Падоха і зібраних громадян та з'ясував мету сходин. Після цього попросив до слова д-ра Я. Падоха, який в своїй доповіді насвітлив ролю НТШ в історії України, починаючи від його заснования аж по сьогоднішній день.

Після доповіді д-р Я. Падох давав відповіді на питання зібраних відносно матеріяльного стану та майбутніх завдань НТШ.

Переведена збірка місцевої громади на Ювілейний дар НТШ, якою займався Семен Михайлишин при видатній допомозі Анни Самутин і Петра Войтовича, принесла, вчисляючи раніше зложені датки, 7,050 дол. Збірка продовжується.

Слід відзначити, що в місцевій громаді є три фундатори, що зложили по 1,000 дол.: д-р Омелян Дерій, д-р Дмитро і Дарія Коструб'яки і д-р Андрій і Лідія Лемішки, та двох меценатів, які зложили по 500 дол., а саме: Самутин Анна, та Василь і Стефа Татчини. На закінчення відбулось висвітлення фільму з ювілейних святкувань НТШ.

Після цього зібрані ще довго гуторили при каві і перекусці, яку влаштував місцевий 59-ий Відділ СУА.

Три українські науковці виступали на конґресі в Торонто

Торонто (ОЕС). — Від 30-го березня до 1-го квітня ц.р. тут відбувався 14-ий Конґрес Асоціяції популярної культури та 6-ий Конґрес Асоціяції американської культури. На цих двох конґресах виступало 1,350 науковців-доповідачів, які брали участь у 416 різних панелях.

Три доповіді були на українські теми. Проф. Наталя Апонюк з Інституту св. Андрея у Вінніпеґу доповідала у панелі „Канадсько-американська словесність" про українські елементи в канадській літературі, а проф. Роберт Климаш, також з Інституту св. Андрея, мав доповідь про словесний вияв у народній культурі. Темою його доповіді була родовість у їжі: „Екскурсія в єстивні метафори між українцями в Північній Америці".

Проф. Богдан Чопик в Юта університету брав участь у панелі про іміграційну літературу в Канаді. У своїй доповіді він говорив про нову літературну творчість Яра Славутича.

Землетрус навістив Каліфорнію

Сан Франсіско. — У вівторок, 24-го квітня ц.р., в пополудневих годинах навістив північну Каліфорнію сильний землетрус, який виказував на скалі Ріхтера висоту 6,0. Найсильніше відчувалося його в околиці Сан Франсіско і Сан Гозе і тривав він від 15 до 30 секунд.

На щастя, землетрус не зробив великої шкоди в людях і лише кільканадцять осіб потерпіло від поранень. Натомість багато будівель понищено, а в крамницях із харчами побиті усі харчі, що були в скляних посудинах. В місті Сан Гозе наслідком замлетрусу трісла велика рура з оливою, яка викликала вогонь і шкоди від пожежі на один мільйон долярів.

Найсильніше відчули землетрус ті, що були в Сан Франсіско у високих будівлях, які хиталися сильно декілька секунд. Сила землетрусу була велика і знавці дивуються, що він викликав відносно мале знищення.

Землетруси в Каліфорнії є частим явищем, хоч рідко такої сили, як землетрус у вівторок, 24-го квітня. Останній сильніший землетрус на скалі Ріхтера 6.7 був у травні минулого року. Він зробив велике знищення в околиці, віддаленій лише 100 миль на полудне від Сан Гозе, де тепер відчули потрясення. Шкоди з минулорічного землетрусу виносили 31 мільйон долярів. Найновіші шкоди — ще не обраховано.

Пожертвували 1,000 дол. на українців в Бразилії

Філядельфія (О. Татомир). — Українські громадяни Дітройту Михайло і Марта Віхорек жертвували 1,000 дол. на цьогорічну „писанку для ЗУАДК-у", яка є в цілості призначена на потерпілих від повені українців в Бразилії.

Це не перша щедра пожертва членів-добродіїв ЗУАДК-у, подружжя Віхорек. У 1981 році вони зложили 1,000 дол. на українських втікачів з Польщі та інших комуністичних країн, що опинилися в переселенчих осередках Австрії і Німеччини. В минулому році вони знову жертвували 1,000 дол. на „писанку для ЗУАДК-у".

Відзначать 40-річчя ЗУАДК

Філядельфія (О.Т.) — Згідно з ухвалою Крайової Ради Директорів, Екзекутива ЗУАДК-у рішила, що в суботу, 27 жовтня ц.р., тут у шкільному приміщенні Сестер Василіянок на Факс Чейсі, відбудеться святочне відзначення 40-річчя існування і праці ЗУАДК-у науковою конференцією та зустріччю з українським громадянством на Ювілейному бенкеті з мистецькою програмою.

Побажаним є, щоб у згаданому дні українські організації та установи Філядельфії й околиці не влаштовували власних імпрез.

У Вінніпеґу плянують відкриття пам'ятника жертвам голоду

Вінніпеґ, Ман. (А. К.). — Пам'ятник жертвам голоду в Україні 1932-33 років буде урочисто відкритий тут на репрезентативній площі перед Міською радою під вечір у четвер, 24-го червня ц.р.

Таке рішення зроблено на останньому засіданні Комітету побудови пам'ятника в неділю, 15-го квітня. Були прийняті інші остаточні рішення в цій престижевій для всіх українців справі. Комітет затвердив форму і текст відзначки і відкриття, що пішла у продукцію з доброго металу і залишиться дорогою пам'яткою для всіх учасників тієї рокової події, а також прийняв плян влаштування спеціяльного Інформаційного Вечора у п'ятницю, 4-го травня ц.р., що відбудеться у залі Читальні „Просвіти". На цьому вечорі з вільним вступом для всіх українців члени Комітету докладно з'ясують своїй громаді всю підготову та програму відкриття та інші аспекти пам'ятника, а також акції для схваленої вже програми включення голоду в Україні в навчання історії у школах Манітоби і протиакцію вислужників Москви, наших таки земляків.

Як було з'ясовано на засіданні в неділю, 15-го квітня, збірка пожертв на кошт пам'ятника проходить успішно і немає сумніву, що заклики Комітету до української громади про потрібні йому для завершення всіх проєктів яких 20,000 дол. не зустріне перебоїв, бо вже тепер Комітет має світлі зразки жертвенности з боку окремих громадян, родин та організацій.

НТША вшанувало Шевченка науковою конференцією

Доповідачі (зліва)д: проф. Л. Рудницький, проф. Ю. Шевельов, д-р Я. Падох, проф. Б. Рубчак і проф. П. Одарченко.

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці разом з УВАН і УНІГУ перевело в суботу, 7-го квітня, традиційну вже щорічну наукову конференцію, присвячену своєму патронові.

НТША, як відомо, має окрему Комісію шевченкознавства. Голова НТШ д-р Ярослав Падох підкреслив у своєму короткому вступному слові саме вічну актуальність Тараса Шевченка — вона тим паче очевидна тепер, коли в Україні настав стан гірший, як був за часів Валуєва і Емського указу, бо там іде намагання зліквідувати українську національну самобутність. Д-р Падох закінчив свою промову цитатою з вірша Ліни Костенко „Наша совість".

Першим доповідав проф. Юрій Шерех-Шевельов, голова УВАН, який звернув увагу, що яких десять років тому уважалося, що вже вичерпано науку шевченкознавства, що „ми вже все знаємо про Шевченка". Після праць багатьох українських науковців, ми переконалися, що треба все ще досліджувати Шевченка, який усе ще нам невідомий в усіх подробицях свого життя, психіки і творчости. За вужчу тему своєї доповіді, виголошеної питомим проф. Шевельову елеґантним стилем і формою вислову, прелеґент взяв подібність віршів Пушкіна і Шевченка про „слов'янські ріки". Прелеґент прихилився до погляду Василя Сімовича, що Шевченко мав на увазі не „руское море", про яке писав Пушкін, а загальну слов'янську федерацію. Пушкін писав про слов'янські ріки, які мають „зіллятись в руское море" під впливом повстання у Польщі у 1831 році, коли ж Шевченко писав „потекли в одно море сло-

Закінчення на ст. 4.

У СВІТІ

В НІМЕЧЧИНІ ВЖЕ протягом кількох днів перед і після Великодня відбуваються багатотисячні протестні демонстрації проти перегонів у зброєнні та проти встановлення американських ракет. Організатори цих протиурядових і протизахідніх маршів підрахували, що маршувало пів мільйона демонстрантів, але поліція каже, що їх було насправді коло 200,000. В місцевості Мутланген, де вмонтовані американські атомові ракети, навколо американської військової бази молоді люди зробили „людський ланцюг", яким охопили цілий обвід бази. Було там 20,000 осіб. В Мюнхені, де є спеціяльна гора, насипана з цегли, скла та інших уламків із зруйнованих американськими бомбами мюнхенських будинків, навколо цієї гори, ходили демонстранти, також побравшись за руки великим колом, скандуючи гасла проти ЗСА і підкреслюючи той момент, що тепер ролі помінялися: мілітаристи стали „миролюбцями", а миролюбці — „паліями" війни.

ВЕЛИКОДНЯ НЕДІЛЯ була святковим Днем Воскресення Христового об'єднано по всьому християнському світі. Але особливо людно і урочисто цей Великдень святкувався у Ватикані, де зібралося на площі перед базилікою св. Петра 350,000 християн і де Папа Іван Павло II виголосив привітання до народу — його Великоднє благословення в 45-ти мовах світу, серед яких знову, як і кожного разу з цієї нагоди, Папа говорив українською мовою для всіх українських вірних у діяспорі і в Україні. У своїй проповіді Папа з болем також критикував „приготування до війни" і таврував терори зм, який переходить всі можливі межі. На закінчення Великодніх урочистостей Папа зачинив власноручно двоє величезних дверей до базиліки св. Петра, як символічне закінчення Року Покути, що його він проголосив минулого року під час свята — Воскресіння Христа.

ВИЇЖДЖАЮЧИ ДО КИТАЮ, президент Роналд Реґен вдвічі більше підготовлювався до відвідин, ніж у будь-якому іншому разі, і цю обставину розцінює західня преса, як своєрідну „ентузіястичну пошану", яку має Президент Америки для Китаю, країни-ґіганта з однобільйоновою кількістю населення. Але, не зважаючи на весь цей ентузіязм президента Реґена до Пекіну, китайці з континентального Китаю незадоволені Америкою тому, що, наприклад, торгівля ЗСА і „маленького" Тайвану становить річно обороту на 16 більйонів долярів, а торгівля ЗСА з величезним Китаєм — становить тільки 4,4 більйона долярів. Китай найбільше добивається від Америки — зірвання її міцних зв'язків з Тайваном, особливо Китаєві йдеться про зменшення продажу американської зброї Тайванові. Але цього від республіканського консервативного президента Пекін навряд чи зможе добитися, — кажуть знавці китайсько-американських справ.

В АМЕРИЦІ

ЕЛЕКТРИЧНА КОМПАНІЯ Лонґ Айленд, яка стоїть перед банкрутством з приводу того, що пляновані нею нуклеарні реактори викликали широкі протести, одержала пропозицію від газової компанії Бруклину продати за 300 мільйонів долярів право на доставу газу.

НЙБІЛЬШИЙ ВІД ШЕСТИДЕСЯТИ років шаховий турнір в Ню Йорку розпочався у вівторок, 24-го квітня ц.р., і в них бере участь понад 50 найкращих шахових мистців світу. Цей турнір попередили шахові змагання за мистецтво ЗСА минулого тижня. В міжнародних змаганнях в Ню Йорку не беруть участі шахові мистці СССР, які є найкращими в світі. Переможець у теперішніх змаганнях в Ню Йорку одержить нагороду у висоті 18,000 долярів, а всі нагороди виносять 50,000 дол. Змагання відбуваються в еспанському культурному центрі.

ДО ВАШІНҐТОНУ ПРИБУВ з Нікараґуа Пруденціо Бальтолано, якого спровадили протиурядові чинники з Нікараґуа на те, щоб він свідчив перед Палатою Репрезентантів і Об'єднаними Націями про переслідування і тортури, яких він зазнав від сандіністів у місяці лютому. Він є готовий зізнавати як його, без найменшої причини, мучили урядові війська та при тому відтяли йому одне вухо.

МЕЙОР МІСТА ПРОВІДЕНС в Ровд Айленд, мусів зрезиґнувати зі свого посту тому, що його судять за переступлення закону, а в такому випадку він не може бути на публічному пості. Одним із найповажніших закидів у відношенні до мейора Вінсента А. Чіянчі є те, що він зі зброєю в руках напав на будівничого Раймонда ді Леo, який буцімто мав любовну аферу з розведеною дружиною мейора.

ЕЛІЗАБЕТ БУВІЯ, важко хвора жінка, яка викликала широке зацікавлення своїм бажанням померти від голоду, а не терпіти дальше, вперше після семи місяців почала їсти у Великодню неділю. Зміна в її настанові наступила після того, як нею зацікавилася і подружила жінка-психіятричний помічник та своєю терапією зменшила фізичні терпіння хворої.

ДИРЕКТОР ФІЛЬМУ „Смуга сутінку" (Twilight Zone) і два його співробітники мусять стати перед судом як співвинні у нещасливому випадку, що трапився в часі накручування того фільму, при якому згинув головний актор Вік Морров та двоє дітей, що грали малу ролю у фільмі.

АЛЬМАНАХ УНС НА 1985 РІК

Редакція „Свободи" вже почала підготову матеріялів до Альманаха УНСоюзу на 1985 рік. Частинно він буде присвячений подіям після закінчення Другої світової війни, тобто перебування українців-втікачів в таборах Ді-Пі, а відтак великого ісходу до країн нового поселення. Матеріяли про ці та інші події українською і англійською мовами проситься авторів надсилати до 20-го червня ц.р. — Ред.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Хемічна зброя

Дня 4-го квітня ц. р. президент Реґен проголосив плян американського Уряду про заборону продукції і вживання земічних засобів війни і закликав уряди всіх держав світу прийняти цей плян для загального добра й охорони людства. Цей плян, який по своїй суті є куди більш специфічним і повнішим ніж існуючі міжнародні договори в цій справі, пропонує також ряд заходів відносно міжнародної інспекції.

Віцепрезидент Джордж Буш, виступаючи на роззброєневій конференції 18-го квітня ц. р. у Женеві, предклав цей плян під застанову і рішення 40-ка представникам держав, які беруть участь у конференції.

Звичайно, всі заінтересовані урядові чинники чекали як на ці далекойдучі пропозиції американського Уряду зареаґує Москва. Реакція совєтського правління, як правило, була наскрізь ворожою і наскрізь неґативною. Офіційний совєтський пресовий орган „Новості" облив „холодною водою" пропозиції президента Реґена, називаючи їх „дешевим фантом галасливої американської реклями з Медісон авеню" в Ню Йорку. Совєтська преса відразу теж схарактеризувала пропозиції Вашінґтону як — „засіб для збирання розвідчого матеріялу", що, як відомо, є великим арґументом Москви проти всякої закордонної інспекції.

Пропонуючи прийняття цього американського пляну, віцепрезидент Буш у дальшому твердив, що американський плян вміщує далекойдучі „методи перевірювання і інспекції", і що американські пропозиції не тільки забороняють вживання хемічної зброї, але й їхню продукцію, чого немає в міжнародних договорах.

Запитаний на пресовій конференції про евентуальну реакцію совєтського уряду віцепрезидент Буш сказав, що американські пропозиції щодо інспекції є „унікальними" не тільки для СССР, але для всіх інших країн, включно з Америкою.

Коли запитали совєтського делеґата на конференцію Віктора Ізраеліяна про його думку щодо американських пропозицій, він відповів з типовою совєтською стереотипністю, що американські пропозиції розглядатиме совєтський уряд. Одначе коли віцепрезидент Буш вийшов з конференційної залі, Ізраеліян повторив уже знані совєтські офіційні арґументи проти американських пропозицій, додаючи, що виступ президента Реґена був „звичайним виборчим слоґаном" для зискання тих американських громадян, які нібито вважають закордонну політику Реґена відносно Совєтського Союзу — надто войовничою й провокаційною.

І хоч на конференції покищо не прийнято американських пропозицій, то в Західній Европі ці пропозиції викликали позитивну реакцію; уряди багатьох держав дістали особливий стимул для боротьби за заборону хемічної зброї, тобто вони також є проти вживання її у війні поміж Іраком і Іраном.

У Західній Німеччині правляча коаліція німецьких політичних партій позитивно сприйняла ці американські пропозиції. Голова відділу для роззброєння при Християнській демократичній партії Юрґен Тоденгофер в цілості одобрив пропозиції Президента ЗСА, зазначаючи, що за останніх 15 років Совєтський Союз розбудував свій арсенал хемічних засобів війни до великих розмірів, тоді коли Америка притримувалася добровільного мораторіюму за президентури Ричарда Ніксона. Німецький лідер далі згадав, що така заборона виробляти хемічні засоби війни повинна початися в Европі, де є сконцентровані їх найбільші склади.

Інші німецькі політичні провідники критикували совєтський уряд за бездискусійне відкинення американських пропозицій, навіть не познайомившись з деталями американського пляну.

Ця масова совєтська пропаґанда проти американського пляну, — твердили інші німецькі провідники, — вказує на „цілковитий брак доброї волі" з совєтського боку.

Як відомо, уряд Західньої Німеччини вже давніше перестав продукувати і маґазинувати хемічну зброю, отже його рішуча підтримка пропозицій президента Реґена, на ділі, є вислідом переконання і зрозуміння конечности, а не тільки звичайним дипломатичним і куртуазійним оплескуванням американського союзника.

Ярослав Курдидик

РОЗГОРТАННЯ НОВОЇ „СТРАТЕГІЇ НАФТИ"

На цей раз політична увага світу на мент відвернулася від зосередженої точки зацікавлення на обшир побережжя Венесуелі і Нідерляндських Антилів. Як виявляється, основною причиною є відомості, що в цьому обширі, або, уточнюючи в районі Нідерляндських островів, відкрито у неглибокій морській мілині, нові, і дещо більші родовища нафтокопалин, а зокрема вподлизу архіпелягу Нідерляндських островів, що їх дуже часто називають „трикутником АБК", що виводить свою назву від початкових літер: Аруба, Боннар, і Курракао.

Це що найбільше насторожує під сучасну пору Венесуелю, це закон у морському домовленні, якого, до речі, ЗСА покищо не ратифікували і не підписали. Вищезгадана пропозиція домовлення гарантує, що кожний, навіть і найменший, острів, може користуватися правом ексклюзивности економічної зони (у технічному скороченні ЕЕЗ), обороняти право на риболовлю, або природних підморських родовищ. Найчіткішим прикладом того, що кожна територія цих островів може користуватися цим 200-милевим охоронним поясом, це острів Аруба, який має 69 квадратових миль і 67,000 населення, і він висовує та фаворизує цей закон.

Зацікавлення Заходу цим новим відкриттям нафтових родовищ у районі „нідерляндського АБК", а в першу чергу ЗСА, — містить свою важливість у тому, що висовується і створюється нова можливість у поширенні контролі, що її популярно називають — „стратегією нафти".

Це слід зрозуміти так, що у зв'язку із назріваючою перманентною загрозою Перської затоки, як теж із постанням труднощів, що можуть насуватися у кожній більшій напрузі, або з евентуальних воєнних дій, нафта в тому обширі може набрати вельми важливої вартости і значення, як запас пального у стратегічних плянуваннях. А деякі мілітарні аналітики висовують думки, що теперішні нововідкриті геологічні докази промовляють за тим, що у вищезгаданому обширі, готова створитися і постати зовсім нова, хоч досі ще точно не розроблена — „Караїбська нафтова стратегія".

Сюди зараховують — як два „основні стовпи" — Мехіко і Венесуелю, очевидно із поширенням впливів, що охоплюватимуть південні прибережжя Ґватемалі і Белізу (колишнього Британського Гондурасу), У дальшому промірі, це нове нафтове плянування, має у плянах поширитися на прибережжя Колюмбії, Ґвіяни, Тринідаду і Тобаґо, аж до островів Св. Мартина.

У фахових журналах вже появилися навіть теж і дещо обширніші описи про те, яких вислідів добилися перші „нафтові велетні"; до них зараховують „Ексон", „Рояль Дач Шелл", „Бритиш Петролеум" та „Акван-тіне". При цій нагоді можна зустрінути теж підтвердження, про причину війни на південному Атлантику, між Великобританією і Арґентиною за контролю Фальклянських (Мальвіна) островів. Отож, перед цим воєнним зударом виявилося, що на південь від островів, де простягається т. зв. „Бирвуд Бенк" на відносному районі плиткоморя відкрито велетенські родовища природного газу, а це і підтверджувало, що впарі із газом, напевно є і більша кількість нафти.

Мілітарні спостерігачі заподають, що в останньому часі проявляється доволі помітне напруження між Венесуелею і Нідерляндією, яке у деякій мірі нагадує колишню ситуацію із 1982 року, що постала була між Великобританією і Арґентиною за Фальклянські острови. Близька подібність зокрема в тому, що тут ідеться теж про острови, а саме, про Нідерляндські Антилі. Венесуеля заступає становище, що малим островам, хоч би навіть із покладами нафти, не повинно прислуговувати право 200 миль периферійної охорони.

Із уваги на те, що в минулому році відкрито знову додатково нові досить догідні і засобні нафтові і газові родовища на захід від острова Аруба, а в Колюмбії у гирлі ріки Маґдалена перше пробне свердління почало доставляти понад 15,000 бочівок нафти денно — менші держави з того обширу, буцім то звернулися потайком до ЗСА і просять за „підопічну охорону".

Це сталося особливо із

Закінчення на ст. 3.

Іван Кедрин

МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ ПРО СЕБЕ І ПРО ІНШИХ

(Любомир Винар: „Автобіографія Михайла Грушевського з 1926 року", Українське Історичне Товариство, Ню Йорк-Мюнхен-Торонто, 1981 р., стор. 82)

Тарас Шевченко не єдиний в історії української культури, який своїм життям і творчістю дав поштовх до окремої ділянки науки „Шевченкознавства". Іван Франко, Леся Українка, Михайло Коцюбинський, Василь Стефаник, — всі вони і не тільки вони спонукали дослідників вивчати їх життя і творчість і стати фахівцями, які переступали межі шкільних підручників, де мова тільки про життєписні дані і назви творів і може ще короткий зміст найважливіших. І це саме стосується деяких українських учених та історичних постатей, державних мужів — політиків. Коли все ще продовжується вивчення різних подробиць, що стосуються Шевченка, то тим паче незаписаною картою є життя і творчість численних постатей давньої і новітньої історії України.

Добре сталося, що предметом вдумливих і совісних дослідників стала постать Михайла Грушевського. І треба з найбільшим признанням висловитися про невеличку розміром, але прецікаву і преважливу змістом книжечку професора Любомира Винара, в якій передруковане із збереженням первісної мови і правопису „Автобіографії" Михайла Грушевського з 1926 року з Додатком „Михайло Грушевський: як я був колись белетристом". Половина, якщо не більша частина вартости цієї книжечки — у коментарях, доповненнях і заввагах редактора книжки професора Винара. Це видання особливо вартісне для тих, для яких Михайло Грушевський — це „„терра інкоґніта" — це тільки учений історик й голова Української Центральної Ради. Насправді — це багатогранна постать, складна, — велетень науки, але й політик, основник новітньої української історіографії і співтворець відродженої української новітньої держави, людина дуже складної вдачі і - поруч із аксіомною правдою про нього, як титана праці і науки, що породжує різні сумніви.

Передрукована проф. Винарем „Автобіографія" Михайла Грушевського з'ясовує, м. і., докладно його перші кроки на шляху української науки і спосіб, як він став професором історії у Львівському університеті та яку ролю у цьому відіграв Володимир Антонович. Але у цій „Автобіографії" є тільки згадка, короткі натяки чи короткі ствердження деяких фактів, що їх треба дослідити і з'ясувати — що саме й роблять „грушевознавці". До речі: проф. Любомир Винар засновник і голова Українського Історичного Товариства та редактор „Українського Історика" видав ту книжку, як „Серія: Грушевськіяна ч. 2" „Грушевськіяна" чи „Грушевознавство"? Котрий з тих висловів кращий?!

З тієї „Автобіографії" виходить ясно, що Михайло Грушевський був просто очманілий на пункті наукової праці, її організації, досліджування і писання. Проф. Грушевський нарікає, з якими величезними труднощами, але з якою невсипущою терпеливістю і завзятістю він видавав один за одним томи „Історії України-Руси", все одно довівши її у дев'яти томах тільки до 1658 року. Грушевський нарікає на труднощі, що їх мав в НТШ і в українському суспільстві в Галичині, але не входить в причини і будь-які деталі. Повторює тільки кількакратно свою опозицію супроти „угодіївської" супроти поляків політики керівної Націонал-демократичної партії, що й висловив у своїй критичній супроти тієї політики книжці „Наша політика". Проф. Л. Винар правильно підозріває, що автором анонімової відповіді Грушевському на ту книжку був його колишній учень Стефан Томашівський: це була публічна таємниця і сам проф. Томашівський із цим не скривався. Двох сутніх речей нема в „Автобіографії" М. Грушевського і заввагах про Винара: 1) Закид „угодівства" супроти поляків на адресу тодішнього українського політичного проводу був несправедливий, бож ця партія вела вперту боротьбу за поширення політичного, культурного і господарського стану посідання українців після прилучення Галичини до Австро-Угорщини у 1772 році. Сам проф. Винар покликується на першорядний тритомовий твір Костя Левицького „Історія політичної думки галицьких українців 1948-1914" (1926), але й поза тією книгою існує до цієї справи пребагата література українською, польською і німецькою мовами, не враховуючи протоколів галицького сойму і віденського парляменту, які збереглися. Одним з епізодів тієї боротьби була голосна „музична" обструкція українських послів галицького сойму, — одним з моментів тієї боротьби була й боротьба за український університет, в якій активну участь брав і сам проф. Грушевський. 14-го лютого 1914 року прийшло до компромісового порозуміння щодо реформи виборчого права до галицького сойму, при чому між точками „угоди" було й заснування українського університету, дарма що поступовим побільшуванням українських катедр в Львівському університеті. (З переходом Галичини під владу Польщі було у львівському університеті 14 українських катедр і доцентур, — поляки всі їх скасували, залишивши катедру української мови й літератури, обсадженої спольщеним „русином" Яновим). Вибух Першої світової війни перешкодив реалізувати той новий етап польсько-українських відносин в Галичині — зроблена угода нікого не задовольняла, все це був крок вперед.

Другий момент, що його промовчують проф. Грушевський і проф. Винар, яка була головна причина прикрощів і конфліктів, що їх мав проф. Грушевський у Львові? Це була його особиста прикра вдача. Досліди над життям і творчістю

Закінчення на ст. 4.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ
Редагує Лев Яцкевич

На слідах першої людини

Найновіші антропологічні нахідки в Африці кидають нове світло на розвиток людини, що почався набагато скоріше за доцьогочасні обраховування та гіпотези вчених. Ці нахідки ставляють також під сумнів дату появи пекінської людини чи пак людиноподібної істоти, яка мала жити на землі приблизно півмільйона років тому.

Дві нахідки — одну зробив Ричард Лікі (син відомих антропологів в Африці) другу д-р Доналд Джогансон із Кейс вестерн різерв університету в Клівленді, доказують, що людиноподібні істоти жили у Східній Африці приблизно 3 мільйони років тому.

Ще донедавна антропологи були тієї думки, що розвиток людини почався від одного до півтори мільйонів років перед нашою ерою. Нещодавні відкриття потверджують здогад, що людиноподібні істоти, що їх вчені вважали досі прародичами людини та дали їм найменння „астральопітекус", в дійсності були тільки вмираючою віткою людського родинного дерева.

Згадане відкриття антрополога Ричарда Ліка в Коба Фора, в Північній Кенії включає до неї, між іншим, череп випрямленої, людиноподібної істоти, тотожний з черепом людини з Пекіну, найдений в 1930 роках, вік якого окреслюють на 500,000 років. На думку Лікі, вік пекінської людини був окреслений хибно.

Другий череп, давність якого Лікі окреслює на 2,5 мільйона років, нагадує славний череп „1470", який він найшов в 1972 році, а якого вік був окреслений на 1,8 мільйона років. З уваги на те, череп „1470" — єдиний слід людини цієї прадавньої епохи на терені Африки.

Згаданий на початку Доналд Джогансон провадив розшуки за слідами первісної людини в Етіопії, де найшов 150 костей пралюдей, вік яких він окреслює на 3,5 мільйона років. Зуби та щелепи тих пралюдей нагадують більше genus Homo, ніж genus Australopithecus. Джогансон ставить гіпотезу, що ця пралюдська віднога була знищена у висліді якоїсь природної катастрофи.

Вагомість відкриття Д. Джогансона, а головно Р. Лікі та його батьків (видатних антропологів) основується в цьому, що вони відхиляють загальноприйнятий погляд антропологів, що людина, це нащадок виправленого „Австралопітекуса" (Australopithecus erectus), з якого вона розвинулася поміж 1,2 до 1,5 мільйона років та стала прародичем Homo Sapiens (Розумної людини), приблизно кількасот тисяч років тому. Цій теорії завдають нищівного удару нахідки черепів родиною Ліків, з поємністю мозку набагато більшою за Homo Australopithecus.

Усі дані вказують на те, що істоти пов'язані з тими черепами ходили на двох ногах і були нашими пращурами. Звичайно, ті відкриття завзято оспорювали інші антропологи з уваги на те, що, згідно з існуючим біологічним законом, існування двох або більше тваринних пород, при наявності одного джерела харчу, вважалося неможливим.

Нове відкриття Ліків підважило цю теорію, а також теорію пекінської людини, нахідки якої досі вважається найбільшим антропологічним відкриттям модерних часів.

До речі, доволі цікава є праісторія цього відкриття. Один з антропологів, що робив розкопки в Китаї, зайшов до аптеки, в якій поміж ліками запримітив зуби подібні до людських. Ті зуби продавав власник аптеки, як лік на артрит. Заінтересований антрополог отримав від аптекаря місце нахідки цих зубів, печеру „Гори Костей Змія", в місцевості, Хоукоутієн, 25 миль на південь від Пекіну. В тій печері в 1927 році канадський антрополог Дейвидсон Блек знайшов біля 150 людиноподібних зубів, давність яких він розцінив на півмільйона років.

На початку Другої світової війни найдено в тій печері черепи 45 людоподібних істот, з поємністю мозку трохи меншим за модерну людину. Вміжчасі японці почали війну з ЗСА та швидкою ходою зближалися до Пекіну. В намаганні вивезти якнайшвидше цінні нахідки з печери, поскладано їх в скрині та завантажено на корабель. На жаль, в часі дороги всі скрині пропали з великою шкодою для науки.

У нещодавно відбутій пресовій конференції Ричард Лікі, передаючи звідомлення про свої антропологічні відкриття, виявив погляд, що китайські науковці повинні перевірити в печері „Гори Костей Змія" (з допомогою вуглецевої методи) давність землі, з якої викопано славні пекінські черепи. Він переконаний в тому, що попередньо устійнений вік цієї землі, невірний, щонайменше на півмільйона років.

У ПОНЕДІЛОК, 23-ГО КВІТНЯ ц.р., з невідомих причин посипалися на землю з літака, який вилетів з летовища в Нюарку слоїки з мармелядою, що розбили шиби в переїжджаючому автомобілі та поранили жінку-водія. Треба було дві години, щоб прочистити шосе для літаків на летовищі від скла та солодких слідів. Летун не міг вияснити, що сталося і не завважив, що в його літаку було щось відкрите.

Д-р Остап Баран

ПЕРЕМОГА НАД ТУРКАМИ ПІД ВІДНЕМ

(Доповідь виголошена 4-го грудня 1983 року в Домі Фундації Костюшки в Ню Йорку)

I.

Моєю тенденцією було представити події вірно, а не півправдиво, навіть якщо б це не дуже подобалося польським слухачам. Крім цього я уважав, що іґнорація і бойкотування цієї річниці не є в інтересі ані українців ані поляків. Адже теперішня ситуація України як і Польщі логічно наказує залишити історикам досліди кривавого минулого та розпочати співжиття як рівний з рівним з уваги на смертельну небезпеку, яка загрожує обом народам.

Відень не був першим, де була співпраця поляків і українців.

1)Відбулася спільна перемога поляків, українців і литовців під Ґрунвальдом. Німецькі хрестоносці були розгромлені;

2) у 1621 році була спільна перемога під Хотином, де 20,000 українських козаків під командою гетьмана Сагайдачного взяли на себе головні удари турецької армії, яка мусіла відступати;

Але один рік скоріше в 1620 році армія польського гетьмана Жолкевського була цілком розгромлена під Цецорою, бо гетьман Жолкевський зіґнорував готовість козаків йому допомогти. Пізніше, 8-го липня 1659 року, український гетьман Іван Виговський під Конотопом розгромив 50,000-армію російського князя Трубецького, маючи забезпечене запілля з боку Польщі.

Тепер короткий хід битви під Віднем: Папа Інокентій XI, передбачаючи турецьку атаку на Европу, запропонував „Святу Ліґу" оборони Европи, створюючи Союз Австрії, Польщі і Венеції. Оцінюючи воєнну заправу козаків, Папа призначив на озброєння козаків аж 60 відсотків усіх грошових видатків на оборону Відня. Треба взяти до уваги, що турецький султан, хоч мав у пляні вдарити головними силами на Відень, проте великі частини армії вислав на Україну, щоб здезорієнтувати Европу. Видалось, що турецька навала найперше хоче зайняти Київ, а відтак вдарити на Варшаву. Ту лінію фронту від Криму через Молдавію до Закарпатської України забезпечувала 20,000-на армія козаків під проводом гетьмана Куницького.

Армія короля Собєського нараховувала — за одним автором — 16,000 вояків, а за іншим 26,000.а складалася із шістьох частин: 1) армія самого короля рекрутована з теренів східньої Галичини і Холмщини;

2) армія воєводи Сінявського — з Волині; 3)армія з південно-східньої Галичини і Правобережжя; 4)один відділ навербованих військ головно німців — під командою німецьких старшин; 5)армія козаків, оплачуваних Папою Інокентієм XI, під прапорами Папи, яких спочатку було 3,000, потім 4,000; 6) армія з корінних польських теренів під командою гетьмана Яблонського.

Король Собєський, маючи на увазі таку велику кількість військ, рекрутованих з українських теренів, як також на одверте бажання православних, запросив в похід єпископа православного зі Львова Йосифа Шумлянського, як духовного опікуна і дорадника. В битві під Віднем єпископ Шумлянський був ранений, що записано на кам'яній плиті, яка тепер знаходиться в церкві Св. Юра у Львові.

Коли взяти до уваги, що одночасно війна з турками розтягалася від Криму до Відня і що 20,000 козацького війська під керівництвом гетьмана Куницького, а інших 3-4,000 козаків були в рядах побіч короля Собєського під прапорами Папи, а далі, що сама армія Собєського більше як 50 відсотків походила з теренів Галичини, Холмщини і Волині, то сміло можемо сказати, що більше було українців в армії Собєського як поляків.

Додатково під командою Собєського було: австрійців — 28,000; саксонців — 10,000; баварців — 12,000 і франконців — 14,000.

Для підтвердження, що кількість козаків під Віднем була велика, був лист короля Собєського до Папи, писаний зараз по битві під Віднем дня 9-го грудня 1683 року, де король згадував, що спільною армією Заходу — польською, литовською і козацькою переміг турків. А для підкреслення заслуг козаків згадує у тому листі про козаків аж двократно. Про малий відділ козаків був би цього не писав.

Ситуація у Відні перед битвою була така: коло 16,000 вояків залоги, додатково студентські добровільці і професійні організації зголосилися до помочі. Разом коло 28,000 осіб. Кілька фортець навколо Відня попало вже в руки турків. Вислано кількакратно післанців до надходячих військових союзників — благаючи приспішити похід. Але, післанців перемовлено, а листи їх перекинуто стрілами з луків на сторону обложених, із заміром морально їх заламати. Додатково епідемія червінки десяткувала оборонців, відтак засоби амуніції вичерпувалися.

У такій ситуації зголосився Юрій Кульчицький разом з Юрієм Михайловичем до ризиковної місії передістатися до таборів союзників через перстень турецьких оточуючих військ та поінформувати союзників про критичну ситуацію і потребу негайної відсічі.

Юрій Кульчицький був православним українцем в протилежності до твердження моїх польських істориків) а не поляком. Кульчицький в молодих роках був на Січі козаком; пізніше дістався до турецької неволі і там вивчив турецьку мову і звичаї. Потім йому пощастило втекти з неволі і жив у Відні, де застала його облога. Ю. Кульчицького і його спільника Юрія Михайловича переодягнули і узброїли по-турецьки, та вислали до союзників. На знак щасливого прибуття до союзників запалено великий огонь, як раніше домовлено з оборонцями Відня. Це сталося 15-го серпня 1683 року, вже по двох днях Кульчицький вернувся до Відня тією самою дорогою. Радості віденців не було кінця. З подвійним запалом відбивали атаки ворога. Тепер капітуляція була виключена — бо надходила допомога.

Закінчення на ст. 4.

ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА НЕВІДОМИМ ВОЯКАМ УПА

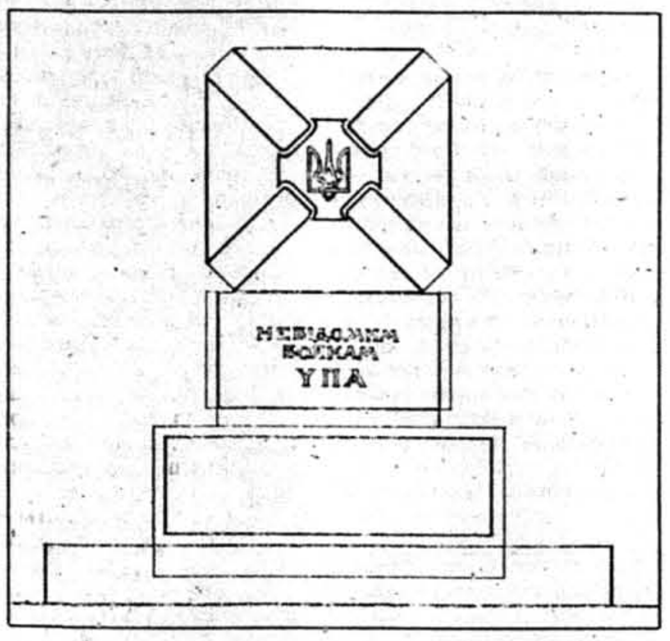

Рисунок проєкту пам'ятника.

У наших похоронних відправах говориться, щоби світла пам'ять про помершого передавалась з роду в рід. Вояки Української Повстанської Армії, яким доля судила залишитись при житті і вирватись з обіймів ворога у вільний світ, після довгого часу не забули за своїх друзів по зброї, які згинули на полі бою, як вояки УПА за батьківщину і свій український нарід. Щоб вшанувати їх світлу пам'ять і щоб вона, як говориться, передавалась з роду в рід, заплянували воздвигнути у їх пам'ять окремий пам'ятник, який нагадуватиме їхнє світле минуле. Так, цей плян вже став дійсністю, він завершений і пам'ятник невідомим воякам УПА вже стоїть на українському цвинтарі у Бавнд Бруку, посвячення якого відбудеться на Провідну неділю, 29-го квітня 1984 року.

Ініціятори ідеї спорудження пам'ятника невідомим воякам УПА, серед яких деяких вже немає поміж живими, як наприклад, Івана Хоми-Богдана і Михайла Озимка-Залізняка та неперевершеного промотора цієї ідеї полк. Юрія Лопатинського-Калини, належить окреме признання. Признання їм належить за те, що вони серед сучасного добробуту тут, у вільному світі, не забули своїх друзів по зброї, які здійснювали святу ідею — змагання за волю і незалежність українського народу. Цей пам'ятник невідомим воякам УПА має нам пригадувати не тільки світлу пам'ять невідомих вояків УПА, які згинули у боротьбі з ворогом, але й те, що ця боротьба незакінчена та далі продовжується у відмінних формах вияву. Заклик Комітету для спорудження пам'ятника у складі: Лев Котляр — голова, Олександер Білевич, Богдан Мак і Володимир Юркевич — члени, згодом доповнений новими членами — Миколою Лебедем, Іваном Дмитриком і Орестом Мостовим, — піддержали всі упісти обидвох організацій. Комітет з цією метою звернувся з закликом до українського громадянства, щоб матеріяльно піддержали ініціятиву поставлення пам'ятника невідомим воякам УПА.

Як інформують з Комітету, українська громада у діяспорі, а в першу чергу, на терені ЗСА щедро відгукнулась і тим самим уможливила запланований проєкт здійснити. Цей факт свідчить про те, що українська людина, українська громада все ще не забула і пам'ятає тих, що у „люте врем'я" не завагались взяти зброю в руки і стали в обороні українського народу проти гітлерівських загарбників і московсько-комуністичних душогубців.

Слід підкреслити, що ці події — боротьби українського народу проти двох тоталітарних сил, довершились тоді, коли на заході, сході і півдні під ударами гітлерівської Німеччини падали державні народи, а також захиталась тюрма народів, московсько-більшовицька імперія. Тоді поставала і формувалась на власних силах без жадної допомоги Українська Повстанська Армія, яка ставила міцний спротив двом тоталітарним силам. Сьогодні декому може видаватись це неймовірним, але це було дійсністю.

УПА боролась проти стократ переважаючого ворога без жадної піддержки ззовні, за виїмком українського народу. У цій боротьбі падали молоді вояки УПА, імен яких не записано, які визначували долю українського народу, зі славою записували порожні сторінки нашої історії у Другу світову війну і після неї. Вони є незаперечним доказом, що український народ не буде підтримувати фашистівської Німеччини, ні московсько-більшовицького комунізму.

На жаль, до сьогодні їхня подиву гідна і геройська боротьба за свободу і незалежність українського народу ще неосмислена у нашій літературі. Ми ще й досі не поклали на полиці бібліотек монументальних творів про боротьбу УПА. В цьому напрямі слід привітати „Літопис УПА", у якому зібрано і ще далі збирається документи з боротьби УПА. Цій проблематиці присвятили свою літературну творчість Іван Смолій і Степан Любомирський-Рихтицький; обидвох вже немає серед живих. Є небагато особистих спогадів вояків УПА, яу наприклад, Івана Дмитрика, Дмитра Грицка, Хріна — „Зимою у Бункері", чотового Островерхи „Крізь сміх заліза" й інших.

Поставлений за проєктом мистця Богдана Доманика у співпраці з архітектом Богданом Ґеруляком пам'ятник невідомим воякам УПА у Бавнд Бруку буде завжди нам пригадувати їх світлу пам'ять, про їх чин і боротьбу, у якій віддали життя своє за друзів своїх, за свій народ-батьківщину.

Згадаймо їх безіменних, як у пісні говориться:

Коли ви вмирали,
Вам дзвони не грали.
Ніхто не заплакав
Над вами.
Лиш у чистому полі
Ревіли гармати,
А зорі вмивались
Сльозами.

Це слова, які віддзеркалюють картину, кінець їхнього молодого життя. Як хтось забажає шукати їхніх могил — не знайде, вони розкинені по широких просторах українських земель та на підбігуновій півночі і зрівняні з землею. Ми повинні про них, безіменних вояків УПА, не забувати, а заносити наші щирі молитви у їх пам'ять.

Ми повинні численно приїхати 29-го квітня на цвинтар у Бавнд Бруку, де буде посвячення пам'ятника у пам'ять невідомим воякам УПА і занести наші щирі молитви до Всевишнього Господа Бога, щоб їх нагородив щедрими ласками у своїх безмежних небесних оселях, де немає ні болю, ні печалі, а життя безконечне. Вони, відомі й невідомі вояки УПА, не пожаліли віддати свого молодечого життя за нас, за свою батьківщину, — тому прийдім і поклонімось їхнім гробам та збережім їх світлу пам'ять, щоб вона передавалась з роду в рід.

Хай цей пам'ятник невідомим воякам УПА, що впали у нерівному бою, пригадує нам нашу повинність супроти них. Своєю безпосередньою участю у посвяченні пам'ятника покажім, що ми пам'ятаємо про всіх безіменних і невідомих вояків УПА, що впали у боротьбі за волю України.

М. Галів

Розгортання...

Закінчення зі ст. 2.

того часу, коли венесуельська повітряна розвідча активність, як теж і венесуельські воєнні кораблі почали запливати у нідерляндські територіяльні води, починаючи ще від 1982 року. У зв'язку з тим нідерляндський уряд прийняв відповідні політичні і мілітарні протизаходи. Починаючи з 1986 року, всі „три АБК" острови, отримають повні автономні права, а в 1985 році навіть і повну самостійність. З мілітарного боку Нідерляндія перекинула в той обшир додатково 8 бойових джетів і два кораблі, легкий кружляк і фреґату.

Коментатори запримічують, що ЗСА, маючи такі важливі і легкодоступні родовища в тому обширі, мусять вести в цьому засягу таку політику, щоб там придбати нових союзників, але водночас, щоб і не зражувати таких, як Венесуеля і Нідерляндія, а своїм авторитетом і впливами намагатися втримати — досить скомплікований балянс.

ВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ фотограф Енсел Едамс помер у Каліфорнії на 82-му році життя. Він спеціялізувався у світлинах красвидів американського заходу.

На свіжу могилу Дорогенької та Милої Подруги з юних літ

бл. п. СЛАВИ ТИМУС

з дому Романюк

замість весняних пролісків, жертвую 25.00 долярів на церкву в Люрді. Мужеві Евгенові та доні Данусі з Родиною наші глибокі вислови співчуття, а пам'ять про Славу жити-ме вічно.

Стефа ЗАХАРЧУК-ҐЕНҐАПО з мужем Павлом

Монтреаль, 15 квітня 1984 р.

В ДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого
ТАТА, ДІДУСЯ, ВУЙКА І ШВАҐРА

бл. п. інж.

Василя Перегівського

дня 28-го квітня 1984 р., о год. 11-ій ранку
буде відправлене

БОГОСЛУЖЕННЯ з ПАНАХИДОЮ

в церкві св. Володимира в Ґлен Спей, Н. Й.

Просимо ласкаво згадати Покійного у своїх молитвах.

Доньки:
ІРЕНА МОКРІВСЬКА з Родиною
НАДЯ ТРОЯН з Родиною

Повідомляємо Родину, Приятелів та Знайомих, що

ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА

на могилі нашого Дорогого
МУЖА, БАТЬКА І ДІДА

св. п. інж.

Володимира Богачевського

відбудеться

в неділю, 29-го квітня 1984 р., о год. 2-ій по пол. на цвинтарі св. Андрія Первозванного у Бавнд Бруку, Н. Дж.

Дружина — ТЕТЯНА БОГАЧЕВСЬКА
Діти — ЮРІЙ, ОЛЕГ, ОЛЕНКА з Родинами

З Волі Всевишнього відійшов у Вічність у вівторок, 24-го квітня 1984 р. на 76-му році життя, наш Найдорожчий МУЖ, ШВАҐЕР І ВУЙКО

бл. п.

Володимир Мриглоцький

соліст-співак в Україні, Польщі, Німеччині і ЗСА, член ньюйоркського хору „Думка", співосновник і співвласник українського селища „Черче", Cream Ridge, N.J., **член Українського Народного Союзу 116 Відділ у Трентоні, Н. Дж.**

ПАНАХИДА — в четвер, 26-го квітня 1984 р., о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Кошек-Портер, 990 S. Broad Street, Trenton, N.J.

ПОХОРОН в п'ятницю, 27-го квітня 1984 р., год. 9-та ранку з похоронного закладу до парафіяльної церкви св. Йосафата при 1195 Deutz Ave., **де о 10-ій год. відправиться БОГОСЛУЖЕННЯ, а звідти на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж., про що у глибокому смутку повідомляють:**

дружина — ЛЮБА
сестра — ІРИНА БЕРЕСТ
шваґри:
НАДІЯ і інж. РОМАН ҐУЛЯЇ
інж. ВОЛОДИМИР ДЕМЧУК з дружиною ТАНЕЮ і дочками
шваґрова — ВІРА ЯВОРСЬКА з дочкою НАДІЄЮ
сестрінок — БОРИС і АВЕЛІНА ҐУЛЯЇ зі синами
Ближча і дальша Родина в Україні і в діяспорі

•

Замість квітів на свіжу могилу, Родина просить складати добровільні пожертви на добродійні цілі.

У глибокому смутку повідомляємо Родину, Знайомих і Приятелів, що в понеділок, 23-го квітня 1984 р. упокоївся в Бозі в Юньйон, Н. Дж. наш Найдорожчий ТАТО І ДІДО

бл. п.

Володимир Кравчук

на 89-му році життя.

ПАРАСТАС — в четвер, 26-го квітня 1984 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин в Юньйон, Ню Джерзі.

Відвідини в четвер, від год. 2-4-ої по пол. і від 7-9-ої веч.

ПОХОРОН в п'ятницю, 27-го квітня 1984 р., о год. 8:30 ранку з похоронного заведення до української католицької церкви св. Івана Хрестителя о год. 9:30 СЛУЖБА БОЖА, а опісля на цвинтар Gate of Haven **в Іст Гановер, Н. Дж.**

Горем прибиті діти:
МИХАЙЛО, СОНЯ БЕРАРДІ, БОГДАН, СТЕНЛІ, РЕЙМОНД, ІРЕНА І МИКОЛА КРАВЧУК та 9 внуків

У невимовному жалю і смутку повідомляємо, що 13-го квітня 1984 року відійшла у Вічність, на 81-му році життя наша Найлюбіша МАТИ, БАБЦЯ, СЕСТРА І ШВАҐЕРКА

сл. п.

д-р КСЕНЯ ЛЕБЕДОВИЧ

з роду ЯНОВИЧІВ

Родинний похорон відбувся дня 16-го квітня 1984 р. в Дітройті після Панахиди в церкві св. Йосафата.

Просимо ласкаво Рідних, Приятелів і Знайомих помолитися з нами за спокій Душі Покійної.

Прибиті безмежним горем:

сини:
МІЛЯС з дружиною ЗВЕНИСЛАВОЮ і дітьми: ОРЕСТОМ і АНДРЕЄЮ
ВІКТОР з дружиною ОЛЕЮ і дітьми: МІКОЮ, ВІКТОРЧИКОМ і РАЇСОЮ
ОЛЕГ-АЛЕКСАНДЕР
доньки:
ЛІДІЯ з чоловіком БОГДАНОМ КАЗІЄВИЧЕМ і дітьми АНДРІЄМ, МАРКОМ І ХРИСТЕЮ
СВІТЛЯНА з мужем БОГДАНОМ КОРДУБОЮ і дітьми ХРИСТИНОЮ, ДІЯНКОЮ І НАТАЛКОЮ
брат — ІВАН ЯНОВИЧ з родиною
шваґерки:
НІНА РАДЗИКЕВИЧ з родиною
МАРІЯ ЗАРИЦЬКА з родиною
Ближча і дальша Родина в Україні і діяспорі

•

Замість квітів, можна складати пожертви на Фонд Української Енциклопедії.

Тенісові турніри на Союзівці

Тенісова ланка УСЦАК, що її очолює інж. Роман Ракочий, ст., встановила такі дати турнірів на Союзівці в 1984 році:

- 7-8-го липня — УСЦАК-Схід
- 11-12-го серпня — Подвійні ігри
- 31-го серпня — 3-го вересня — Крайові чемпіонати УСЦАК
- 8-9-го вересня — Подвійні ігри. Пласт сеніори
- 22 - 23-го вересня — Запрошеневий УНС
- 13 -14-го жовтня — КЛК

Перемога...

Закінчення зі ст. 2.

Віденці були на краю фізичного і морального виснаження, здесятковані епідемією червінки і браку амуниції. Тому Кульчицького вістка, що допомога певна і швидка, виключила думку капітуляції. Король Собеський після злуки з армією Яблоновського з корінної Польщі і разом з арміями Західньої Европи, рішив заатакувати ядро армії везіра Кара-Мустафи. Українська кіннота козаків разом з польськими гусарами атакувала з Дорнбаху і Гернальсу.

Там на горбку св. Ульріха був турецький табір із шатром великого везіра Кара Мустафи. Цей горбок штурмом взяли козаки і переслідували втікаючих турків аж до річок Швехат й Лайта. Козаки захопили багато худоби, що було спасінням для зголоднілої армії.

У тому самому часі князь К. Льотрінґський зайняв праве крило турецької армії, яка в безладді втікала, залишаючи 15,000 убитих на полі битви.

Король Собеський рушив далі на північну Угорщину і Закарпатську Україну. Знову 2-го жовтня, коло Братислави 1,000 козаків під командою Вороги, Іскри і Булиги вславилися в здобуванні укріплених фортець наприклад, 9-го листопада 1683 року вони на протязі трьох годин зайняли фортецю Сексани. Король в грудні залишив дальшу боротьбу з турками і на Різдво, 23-го грудня 1683 року вже був в Кракові, його там прийнято як великого переможця. Козаки самі дальше переслідували турків.

Папу Інокентія повідомлено, що 8-го січня 1684 року козаки розбили одну турецьку армію, а відтак при кінці січня 1684 року під Букарештом розпорошили рештки турецької армії.

Дня 2-го лютого 1684 року в Римі відсвяткували перемогу козаків над турками з участю цілої римської курії. У цей спосіб спільними силами зламали раз назавжди турецьку загрозу для Заходу Европи. На жаль, історія не навчила мудрости володарів Польщі.

Кожний поділ України між Росією і Польщею все виходив на шкоду Польщі і в результаті давав поділ і загибель Польщі. Наступив розвал Австрії, на руїнах Австрії, Росії і Німеччини воскресли обидва народи. Та на нещастя обох народів прийшло до війни між ними. Коли ж 21-го квітня 1920 року прийшло до угоди між Петлюрою і Пілсудським і той договір причинився до „Чуда над Вислою", то в Ризі знову поділено Україну між Польщу і Росію.

Тепер ніби незалежна Польща терпить матеріяльно й упокорена військово, стоїть над берегом пропасти і животіє з ласки Росії. Чи не час вже завернути з дороги пропасти? Чи не час вже спільними силами обох народів як рівний з рівним розкласти морально цю тюрму народів? Це треба робити тепер, коли ще не всі народи є зрусифіковані і без ужиття атомової зброї здібні розсадити ворога революційно із внутра при матеріяльній і духовій допомозі Заходу. Але для цього треба свідомости, що наші два народи мусять спільно боротися проти сильнішого ворога. Це з політичної точки зору.

А погляньмо з точки погляду біологічно-генетичного. На протязі останніх сторіч обидва народи так змішалися генетично, що тепер вже трудно сказати хто є повним поляком чи українцем. Наші славні роди Вишневецьких, Островський, Чорторийський і т. д. перейшли на польську сторону, але генетично вони не перестали бути українцями. Це по лінії чоловічої дідичности. А по лінії жіночій — біологічно важливішій, бож ембріон не лише дідичить ґени, але розвивається в лоні матері. Для підтвердження такого історичного факту можна навести хоч би Папу Івана Павла II, в якому по жіночій лінії пливе українська кров.

Отже із біологічної точки зору взаємна війна — це самогубство.

Михайло Грушевський...

Закінчення зі ст. 2.

великих людей не можуть обмежуватися тільки до позолочування їх, гльорифікацій, підкреслювання їх додатніх і гарних сторінок. Найкращий приклад дали французи своїми монографіями про Наполеона і німці монографіями про Ґете: в обох випадках автори не цуралися подавати речі, які тим великим постатям не подобались би. Автор цих рядків мав із деякими членами Львівської історичної школи професора Грушевського гарні особисті зв'язки під кінець 1920 і 30 років, особливо з професором Денисом Корінцем, який був моїм вчителем історії в Академічній Гімназії у Львові ще перед Першою світовою війною, і професором Мироном Кордубою, який став був професором університету у Варшаві, де я жив на протязі шістьох років, як представник „Діла" і секретар Української Парляментарної Репрезентації. Вони (і проф. С. Томашівський) одностайно оповідали, як інколи трудно було співпрацювати з Михайлом Грушевським, який мусів імпонувати своїм фанатизмом праці, своєю любов'ю української науки, своїм патріотизмом, але теж вимагав від своїх найближчих співробітників велетенської терпеливости і стриманости, відзначаючись авторитарною вдачею, нетолерантністю і браком вирозуміння для співпрацівників.

Треба двома руками підписатися під заввагою проф Винара, що „дослідження політичної діяльности Грушевського як голови Центральної Ради вимагає основної переоцінки і нового насвітлення". Додаймо: і треба вивчення правдивої ролі Михайла Грушевського у написанні тексту IV Універсалу, як теж його правдивої ролі в тодішній пацифістичній течії, яка наївно вимагала для України тільки „народної міліції".

Сам проф. Л. Винар згадує про „соціялістичну лівизну" Михайла Грушевського та признає, що Грушевський, який добре знав про відносини в Україні під большевицькою владою, все ж наївно вірив у можливість „включити український соціялізм" в систему „радянської" України — і заплатив за ту свою наївність своїм життям так само, як усі ті пізніші українські патріоти, які стали „радянофілами" в добі „українізації" в Україні і в реакції на політику польського режиму — виїхали в Україну і там загинули. Проф. Л. Винареві подяка за цю книжку, а про термін „Грушевознавство" чи „Грушевськіяна" не варто сперечатися.

У ЗВ'ЯЗКУ З ПОДОРОЖЖЮ президента Роналда Реґена до Пекіну, яка відбувається протягом шести днів, починаючи з 26-го квітня, багато знавців китайських і совєтсько-російських справ, порівнюючи обидві країни, вказують на найбільш підставово різний підхід обох країн до сільсько-господарського питання. Коли в совєтах, згідно з марксистсько-ленінсько-сталінською настановою, вважалося селянство ворогом, бо воно було власницьке і вороже „люмпенпролетаріятові", — то в Китаї лідери, хоч проголосили себе також комуністами, подбали про те, щоб не знищити свого рідного села. І так спочатку сколективізовані, на зразок совєтів, сільські китайські господарства, які були об'єднані в 54,000 комун, в 1970-их роках розпущені, бо не мали ніякого господарського глузду. На місце цих „комун", де підставою виробництва була продукуюча „ланка" чужих собі людей, зроблено знову підставовою одиницею сільськогосподарської продукції — родину. Ця родина є начебто працівником для держави і члени цієї сільської родини, працюючи на ріллі, продають державі все те, що приватно така родина може виростити.

ДЖЕССІ ДЖЕКСОН дійшов до порозуміння із головою демократичного Крайового комітету Демократичної партії Чарлзом Маннаттом, який обіцяв виконати деякі з його вимог за те, що Дж. Джексон не виноситиме цих справ на Конвенції у Сан Франсіско. Найважливішою вимогою Дж. Джексона є признати йому більше число делеґатів. Досі він отримав 17 відсотків голосів у передвиборах але лише 7 відсотків делеґатів вибрано для нього. Також провід Крайового комітету обіцяв змінити правила у голосуванні, які Джексон уважає дискримінаційними для меншостей.

ЛЯБОРАТОРІЯ В БРУКГЕЙВЕН на Лонг Айленді плянує в найближчому часі знову перевозити через місто Ню Йорк радіоактивний матеріял. В останніх роках управа Ню Йорку заборонила перевозити вулицями такий радіоактивний матеріял з уваги на те, що у можливому автомобілевому випадку це може бути небезпечне для населення. Якщо місто зголиться, цей матеріял будуть перевозити через міст Троґс Нек і Бронкс, а не вулицями Ню Йорку, що від 1975 року не є дозволене.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

Помер Говленд Сарджант, приятель українців

Говленд Г. Сарджант

Ню Йорк. 29-го лютого 1984 року в Ню Йорку помер на 72-му році життя Говленд Сарджант, колишній високий урядовець американського Уряду, довголітній голова „Радіо Свобода" і приятель українців.

Г. Сарджант був високим урядовцем в Державному департаменті в рр. 1947-53, починаючи з посту заступника голови Міждепартаментального комітету в справі наукової і культурної співпраці до заступника державного секретаря для публічних справ.

Під час Другої світової війни Г. Сарджант був приділений до Бюра сторожі посілостей чужинців та був головою Технечного розвідчого комітету при Генеральному Штабі американських збройних сил.

В 1954-74 роках він був головою і членом управи „Радіо Свободи", а пізніше був членом управи „Радіо Вільна Европа/Радіо Свобода", приватної американської організації, фінансованої американським урядом. Як відомо, „Радіо Свобода" передає радіові передачі до Совєтського Союзу на різних мовах, включно з українською мовою.

Це саме у зв'язку з українськими передачами „Радіо Свободи" Г. Сарджант зблизився з українською громадою в Америці. Він брав участь в українських американських імпрезах, в конвенціях УККА і УНС, побував на Союзівці тощо. В 1974 році він взяв участь в конференції-симпозіюмі з нагоди 30-річчя „Українського Квартальника", на який він виголосив доповідь на тему 'Радіо Свобода' й Україна". Ця доповідь була видрукована у збірнику „Україна в добі великих перемін". Г. Сарджант написав дві книжки — „Американське Представництво за кордоном" і „Совєтська пропаґанда".

НТША вшанувало...

Закінчення зі ст. 1.

в'янські ріки", то він не думав про російське море, тим паче, що в передмові до „Гайдамаків" писав про „нерозмежовану слов'янську землю". Доповідач заторкнув теж користування Шевченком терміном „німці", „німота", і твердив, що Шевченко утотожнював „німоту" з москалями. Загарбницький дух творчости Пушкіна доповідач прирівняв до Хрущового вислову про „угроблення" вільного світу.

Проф. Богдан Рубчак доповідав на тему „Проблеми батька в поезії Шевченка". Шевченко вжив у „Кобзарі" вислів „батько" понад 200 разів, в різних формах і різному значенні. Проте про власного батька Григорія згадав тільки двічі. Доповідач часто покликувався у своїх твердженнях на З. Фройда, австрійського невролога і психоаналітика та його пізніших прихильників і наслідувачів, головно французів. Доповідач вживав теж мовних новотворів, як „антибатько". Під „безбатченками" Шевченко розумів байстрюків. Шевченко сам себе називав „сиротою". Шевченко прославляв теж отаманів, називаючи навіть Ґонту „батькомотаманом". Доповідач заторкнув ті місця у творах Шевченка, де батько є вбивником або стає жертвою вбивства дітьми. Доповідач вбачав у Шевченкового батька або батька „дійсного", або „символічного". „Дійсний батько" може існувати у Шевченка навіть після смерти. Проф. Рубчак вбачає у деяких творах Шевченка сполуку політики й еротики.

Проф. Петро Одарченко виголосив доповідь на тему „Шевченко й українська народна пісня". Шевченко збирав народні пісні і залишив їх — 4 альбоми. Сам відзначався прегарним голосом і часто співав, будучи в гостях. Доповідач покликувався на вислови Куліша та фахові оцінки Філярета Колеси і Станислава Людкевича.

Керівником конференції був науковий секретар НТШ проф. Леонід Рудницький, який у своєму заключному слові дав короткий нарис думок кожного доповідача.

Конференційна заля нового будинку НТШ при 4-ій авеню була вщерть повна. Після конференції приявні гуторили при закусках, що їх приготовила д-р Ірена Палох.

ВІДІЙШЛИ
● ВІД НАС ●

ВАСИЛЬ ПЕТРІНЧИК, член УНС Відд. 281-го ім. Т. Шевченка в Байоні, Н.Дж., помер 8-го березня 1984 року на 62-му році життя. Нар. 1922 року в селі Шупарка, повіт Борщів, Україна. Членом УНС став у 1950 році. Залишив у смутку дружину Юстину, сина Івана з дружиною Реґіною і внука Василя. Похорон відбувся 12-го березня 1984 року на цвинтарі Св. Хреста в Арлінґтоні, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Мирон Сірий, секр.